FORMAȚIILE HIPOCORISTICE ÎN ANTROPONIMIA FRANCEZĂ

Simona GOICU-CEALMOF
(Universitatea Tibiscus, Timişoara)

Încă din Antichitate, numele individual tinde să se altereze, să se prescurteze, mai ales în forme familiare, pe care grecii le-au numit ‘υποκοριστικός 1. „alintător“, 2. „care poate fi atenuat“ (TLF 2004 s.v. *hypocoristique*) > fr. *hypocoristique* > rom. *hipocoristic*. Aceste nume s-au dezvoltat în toate limbile, în special în limbajul copiilor sau în limbajul folosit în dialogul cu copiii. Ele au luat naştere în cercul familial, unde oamenii sunt legaţi prin puternice sentimente de dragoste. Iubirea se manifestă, în ceea ce priveşte modul cum părinţii se adresează copiilor, prin întrebuinţarea unor cuvinte alintătoare în cel mai înalt grad. Graţie acestor stări sufleteşti, numele este supus la tot felul de modificări, tocmai pentru a corespunde nevoii de alintare, care se manifestă sub toate formele, deci şi sub formă lingvistică (Iordan 1975 : 161).

În greaca veche, din numele compuse oficiale se păstra numai una din cele două părţi componente şi, uneori, se dubla o consoană interioară (geminare afectivă): *Iphikrates* (< *iphi-* „puternic“ şi *kratos* „forţă“) a devenit *Iphis*; *Nikolaos* (< *niko* „a învinge“ şi *laos* „popor“) a devenit *Nikis*; *Menelaos* (< *mene* „curaj“ şi *laos* „popor“) a devenit *Mennes*.

De la numele celtice de tipul *Vircingetorix* „mare rege al războinicilor“, care, prescurtat, ar fi devenit **Vircingetos*, s-a desprins sufixul *-tt-*. Se pot stabili, pe baza inscripţiilor, mai multe *cognomina*, în marea lor majoritate feminine, în *-itta*, *-itto*, *-ittus*, care ar fi avut, cel puţin la origine, un caracter hipocoristic. În

BDD-V1888 © 2005 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 06:04:39 UTC)

continuare vom da câteva exemple extrase din *Corpus inscriptionum latinarum*, după Bengt Hasselrot (1957 : 9):

CIL, II (*Inscr. Hispaniae*): *Urchail Attita* (1087); *Baritto* (5911); CIL, III (*Inscr. Illyrici*): *Galitta* (3268, 8205); *Julitta* (2911, 14585), *Pollita* (1074-1076, 3858), *Atitto* (5523), *Vespitta* (112344, probabil nume de bărbat), *Nemoratta* (10571, nume de femeie); CIL, V (*Inscr. Galliae Cisalpinae*): *Polittа* (5419), *Pusitto* (3831).

Inscripţiile latineşti din Evul Mediu conţin numeroase nume de persoane şi nume de locuri derivate cu sufixul *-tt-*:

I. În Galia:

a) Nume de persoane: *Abonetus* (925), *Albitus* (~ 810), *Amaretus* (573), *Baiseta* (935), *Bonetta* (923), *Bonettus* (sec. IX), *Bonitus*, *Bonittus* (924), *Bonottus* (sec. IX), *Carietto* (sec. V), *Carolitu*, *Caroletus* (sec. IX), *Duditta* (965), *Jacote*, *Jacoti* (epoca merovingiană), *Julitta* (~ 500), *Leonetus* (573), *Lupittus* (~ 810), *Pauletta* (813) etc.

b) Nume de locuri: *Balmeta* (814), *Blavitta* (890), *Monitta* (802), *Caminitto* (prima jumătate a sec. IX), *Initus* (734), *Longoretus* locus (632), ad illa *Valeta* (sec. IX) etc.

II. În Italia:

a) Nume de persoane: Casale de *Belottis* (sec. X), *Bonato* (920), *Bonatto* (983), *Brunetti* (766), Johannes qui vocatur *Johannetto* (898), *Melutti* (818), *Johanni* et *Miritto* (776), *Pereti* (853), *Perotus* (802), *Singuritti* (1000), *Teodoritti* (898).

b) Nume de locuri şi apelative: *Lupoletto* (898), pecia ubi dicitur *Pradetto* (898).

III. În Peninsula Iberică:

a) Nume de persoane: *Aderito* (885), *Adderitus* (950), Paternus *Alvitiz* (781), Adalbertus que vocatur *Bareto* (983), *Bonita* (şi *Bonida*), *Bonido* (episcop de Toledo 852-892), *Bovetus* (978), Nunna *Folieta* (963), *Galito* (938), uxori mee Aemo que vocant *Lobeta* (975), *Orbita* presbiter (964), Bella vocitata *Orfeta* (1002), *Sabitta* (976).

b) Nume de locuri: *Augeto* et *Betyeta* (878), *Gaudeto* (901), *Rocheta* (987).

Majoritatea numelor derivate cu sufixul diminutival *-tt-* sunt sau pot fi de origine celtică (*Atitta*, *Atitto* din Spania, *Vespitta* şi *Nemoratta* din Panonia,

BDD-V1888 © 2005 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 06:04:39 UTC)

Casitto din Marea Britanie, *Pusitta* din Rhetia). În ceea ce priveşte grafia lor, constatăm că unele au un singur *t*, altele au *-tt-* geminat. În opinia lui Bengt Hasserlot (1957 : 37), grafia cu un singur *t* putea simboliza şi pronunţia cu un *t* lung sau geminat. În vechea celtă erau frecvente sufixele *-eto*, *-ato* şi *-uto* din numele prescurtate. Acestea formau un model de derivare pentru sufixele în *-tt-*, preferinţa pentru grafiile cu un singur *-t* demonstrând dorinţa de a camufla sufixul *-ittus*, considerat, cu siguranţă, vulgar.

Nu este necesar ca forme de genul *Bositto* şi *Duditta* să fi apărut într-un mediu de limbă germanică. Se ştie că dinastia Carolingienilor îşi păstra limba francică, iar doi reprezentaţi de seamă ai dinastiei, Charles de Provence (de Bourgogne) şi Charles le Gros, purtau porecla de *Karlito* sau *Karlittus*. Charles de Provence era mic de statură şi slăbănog, *Karlitus* fiind o poreclă atribuită de supuşii săi. Un cronicar din secolul al IX-lea declara că italienii sunt cei care au început să îi atribuie lui Charles le Gros numele de *Karlito*, pentru a-l distinge de unchiul său rival, pretendent şi el la coroană, Charles le Chauve, care intrase în acelaşi timp cu el în Italia. Această formaţie se dovedeşte a fi pur romanică, cum sunt şi diminutivele *Johannetto*, *Lupittus*, *Pugnittus* (Hasselrot 1957 : 38).

Un alt argument pentru originea celtică a sufixului *-tt-* ar fi existenţa în irlandeză a sufixului *-that*. Dacă finala reprezintă un vechi *-ant*, primul element arată că *t-* a jucat un rol în formarea unor diminutive irlandeze. În inscripţiile ogamice, numele în *-tt* (mai ales *-itt*, dar şi *-ott*) sunt frecvente. Chiar şi atunci când aceste grafii nu sunt semnificative, deoarece consoanele simple şi geminate alternează, se recunoaşte uşor în ogamicul *Casittas* acelaşi nume sau, în orice caz, acelaşi procedeu de formare ca în *Casitto* (CIL, VII) (Hasselrot 1957 : 40-41).

În limbile germanice s-a păstrat numai una din părţile compusului, dublându-se de obicei o consoană şi adăugându-se un sufix morfologic: *Friederich* > *Fritz*, *Ottulf* > *Otto*, *Siegfried* > *Sicco*.

În limbile europene moderne, unde prenumele nu mai sunt compuse (sau nu mai sunt simţite ca fiind compuse), se recurge la scurtare, fără să se ţină seama de etimologie. În germană se foloseşte *Hans* < *Johhanes*, în Italia de sud, *Vanni* < *Giovanni*, *Simò* < *Simone*, *Vincé* < *Vincenzo*.

Foarte frecvente sunt hipocoristicele în limba engleză: *Sam* < *Samuel*, *Tom* < *Thomas*, *Ben* < *Benjamin*. Americanii păstrează cât mai puţin din prenumele oficial: *Al* < *Alexander*, *Alfred*, *Alfons*; *Jo(e)* < *Joseph*, *Pat* < *Patrick*. În

BDD-V1888 © 2005 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 06:04:39 UTC)

engleză, formele scurtate sunt adeseori transformate substanţial prin modificarea consoanelor: William > *Will* > *Bill*; *Robert* > *Bob*, *Richard* > *Dick*. Alteori nu se poate stabili cum s-a ajuns la formarea hipocoristicului, dacă nu se face o cercetare diacronică: *Mary* > *Polly*, iar *Margareth* > *Peggy*. Întâi s-au format *Molly* < *Mary* şi *Meg* < *Margareth*, apoi *Molly* s-a transformat în *Polly*, iar *Mag*, *Maggie* în *Peg*, *Peggie* (Graur 1965 : 58-59).

În Franţa, hipocoristicele se multiplică, în vorbirea adulţilor, la sfârşitul Evului Mediu, datorită unei nevoi sociale. Numele de botez sunt de origine germanică sau nume de sfinţi. Prima categorie nu mai cunoaşte inovaţii, iar multe nume ies din uz. De asemenea, multe nume hagiografice nu mai erau la modă şi, din acest motiv, nu mai erau atribuite nou-născuţilor. În aceste condiţii, pentru a distinge persoanele cu acelaşi nume, se impunea adăugarea unui supranume (care putea deveni ereditar) sau crearea de hipocoristice. Astfel s-a ajuns la serii de tipul: *Jean — Jeannot*, *Jeannet*, *Jeanneret* etc. (Dauzat 1925 : 111).

În Evul Mediu, cele mai frecvente sufixe diminutivale erau *-et* (*Martinet*, *Jeanet*), *-ot* (*Jeannot*, *Martinot*), *-in* (*Perrin*, *Jeannin*) sau *-at* (*Antoinat*, *Catinat*), în timp ce *-el* (*-eau*) apărea mai rar. Cu valoare peiorativă era folosit sufixul *-ard* (*Jacquard*, *Piérard*). Sufixul *-et* l-a concurat pe *-in*: *Aimonet — Aimonin* (< *Aimon*), *Simonet — Simonin* (< *Simon*), *Thibaudet — Thibaudin* (< *Thibaud*). Aceste diminutive sunt rare înainte de secolul al XII-lea, pentru că, în actele care nu erau încă redactate în limba vulgară, numele de persoane erau latinizate şi aveau un sufix clasic. Totuşi există câteva indicii lingvistice care atestă existenţa acestor diminutive: derivatele de la numele proparoxitone **Jaqueme* (cf. it. *Giacomo*, sp. *Jayme*), simplificat în *Jacque*, de la care s-au format *Jacquemin*, *Jacquemard*, şi **Estevene*, devenit *Esteve* sau *Estiene*, cu derivatul *Estevenin*. La fel, diminutivele *Bouvet*, *Drouet*, *Oudot* provin de la formele arhaice **Bouve*, **Droue*, **Oude* (de la *Bobo*, *Drago*, *Odo*), nu de la continuatorii lor *Beuve*, *Dreue*, *Eude* (Lebel 1954 : 72-73).

În secolele XIV-XV devin frecvente formaţiile cu două sufixe diminutivale: *Guillaume* > *Guillaumin*, *Guillemin* > *Guilleminot*; *Pierre* > *Perrin* > *Perrinet*, *Perrot* > *Perrotin*.

Numele de botez feminine erau, începând din secolul al IX-lea, nume feminizate ale personajelor din Biblie: *Johanna* în Polipticul Sfântului Germain-des-Près, *Andrea* (secolul al IX-lea), *Jacoba*, *Perretta*, *Perrotta* (secolele XII-XIII), *Jaquetta* (sec. XIII) (Pinet 1919 : 25-40). Când a impus

BDD-V1888 © 2005 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 06:04:39 UTC)

numele de sfinți, Biserica a acceptat sau a tolerat aceste formații, punând numele *Jeanne* sub patronajul sfântului Ioan, numele *Perrette*, sub patronajul apostolului Petru etc.

Albert Dauzat (1925 : 59) a consemnat în epoca sa refuzul unor primării de a accepta forme ca *Paulette* sau *Pierrette*; de aceea a militat pentru o lege care să autorizeze adoptarea unor nume feminine ale căror masculine sunt legale. Lingvistul a susținut că un nume masculin poate da naştere la mai multe feminine, unele derivate cu *-ette*: *Jules* > *Julie*, *Juliette*; *Paul* > *Paule*, *Paulette*. A amintit, de asemenea, că în Franța există o tradiție, de câteva secole, potrivit căreia se atribuie unei fete un nume feminin ce evocă o floare: *Rosette* (în oda lui Malherbe către Du Périer: Şi *Rosette* a trăit ceea ce trăiesc *rozele*) este un nume îndeobşte acceptat, pe când în cazul lui *Violette*, *Muguette*, opiniile sunt împărțite.

Din punct de vedere formal, s-a constatat alternanța fonetică ce opunea forma diftongată celei nediftongate: *Pierre — Perrot*, *Perret*, *Perrin*. În veacul al XVII-lea, sufixele *-ot*, *-otte*, *-in*, *-ine* aveau un „aer“ rural: țăranii lui Molière se numeau *Jeannot*, *Pierrot*, *Lubin*, *Perrin*, iar femeile, *Charlotte*, *Claudine*, *Jacqueline*, *Martine*, *Mathurine*. Majoritatea numelor feminine au fost reabilitate de înalta societate în momentul în care țărăncile au renunțat la ele, în favoarea formelor în *-on* (cu excepția lui *Martine* şi *Mathurine* care, din acest motiv, au continuat să fie evitate). Derivatele în *-on* din secolul al XVII-lea (*Marion*, *Madelon* v. *Les précieuses ridicules*) denumeau femei din înalta societate, dar au fost adoptate de țărănci atunci când orăşencele le-au abandonat (Dauzat 1925 : 65-66).

Derivarea analogică este explicabilă în condițiile în care consoanele finale erau pronunțate până la sfârşitul veacului al XVI-lea (doar *r* a amuțit mai devreme); numele dispunea de un element ajutător pentru ataşarea sufixului, iar analogia funcționa doar în partea finală a cuvântului sau între sufixe învecinate. S-au înregistrat forme în *-d* pentru *Clément* (*Clémondot*, *Clémondet*) alături de cele în *-t* (*Clémentet*), pentru că finala masculină pronunțată *-ant* avea un feminin *-ante* sau *-ande*. Prin extensiune, alături de formele tradiționale *Jeannet*, *Jeannot* au apărut *Jeandet*, *Jeandot* sau *Jeantet*, *Jeantot*. Uneori, femininul juca un rol important: *Clément* > *Clémenceau* a fost condiționat de femininul *Clémence*.

Un alt procedeu des întâlnit era înlocuirea unei finale printr-un sufix frecvent: *Guillot* < *Guillaume* sau a unui sufix printr-un alt sufix: *Bertin* <

BDD-V1888 © 2005 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 06:04:39 UTC)

Bertaut. Substituirea putea scurta numele sau, în cazul numelor feminine, putea înlocui printr-un sufix scurt o finală: *Catherine* > *Catin*, *Caton*; *Marguerite* > *Margot*.

Afereza care înlătură prima silabă (*Colas* < *Nicolas*, *Bertin* < *Aubertin*) putea fi uneori dublată de repetarea unei silabe. Procedeul era destul de rar întâlnit în Evul Mediu, dar a devenit frecvent în zilele noastre, în limbajul copiilor (*Bebert* < *Albert*, *Robert*; *Gugusse* < *Auguste*, *Titine* < *Ernestine*, *Léontine*, *Valentine*).

În continuare vom prezenta, după Albert Dauzat (1925 : 122-127), hipocoristicele provenite de la numele de botez creştine, din formele cărora se observă foarte clar modul cum au luat naştere:

Amans > *Manset*, *Mansard*; *Ambroise* > *Ambrosin* > *Broisin*, *Broisat*; *André* > *Andrau*, *Andreau*, *Andral*, *Andrat*; de la forma meridională *Andrieu* s-a format *Drieu* şi derivatele *Andrivel*, *Andriveau*; *Anne* > *Annette* şi masculinul *Annet* > *Nanet*; *Antoine* > *Antoinet* (fem. *Antoinette*) > *Tonet*, *Tonin*; *Athanase* > *Tanase* (în sud); *Barthélemy* şi *Berthélemy*, mai frecvent ca patronim > *Berthélemot*; *Benoît* > *Benoîton*; *Benêt* > *Beneteau*; *Catherine* > *Catherin*, *Cathrinet*; cu permutarea lui *r* la *l*: *Cathelin*, *Cathelineau*, *Cathelat*; cu abreviere: *Catet*, *Caton*, *Cat(t)in* (peiorativ) şi subderivatele *Catillon*, *Catinot*, *Catinat*; *Catron*, *Catoux* (< *Catherou* în sud); *Clément* > *Clémentel*, *Clémentet*; forme analogice, după un sufix învecinat: *Clémendet*, *Clémendot*; analogic, după femininul *Clémence*: *Clemenceau*, *Clemencet*, *Clemensat*; *Daniel* > *Daniellot*, *Danélou* (Bretagne); *Niel*, *Niau(x)*, *Nieaux*; *David* > *Daviet*, *Daviot*; *Denis* > *Denizet*, *Denizot*, *Denizard* >*Niset*, *Nisot*, *Nisard*;

Dominique, *Demange* (Lorraine) > *Demangel*, *Demangin*, *Demangeon* > *Mange*, *Mangin*, *Mangeon*, *Mangeot*, *Mangeard*; de la varianta mai veche *Demenge* > *Mengin*, *Mengaud*; de la *Demonge* (Bourguignon) > *Demongeot*, *Monger*, *Mongeot*, *Mongin*, *Mongenot*, *Mongeaud*; de la *Demoge* (Franche-Compté) > *Mougeot*, *Mouget*, *Mougin*, *Mougel*, *Mougenot*, *Mougenel*; de la merid. *Domengue*, *Doumergue* > *Mengue*, *Mergue*;

Étienne > *Étiennot*; *Thenet*, *Tenot*, *Tenard*; de la formele din est *Estève*, *Estiévant* şi din sud *Esteve* > *Estevenon*, *Esteveny* > *Thévenin*, *Théveny*, *Thévenet*, *Thévenot*; *Thouvenin*, *Thouveny*, *Thouvenot*, *Thouvenon* > *Thevet*, *Thouvet*; *Gabriel* > *Gabion*, *Gabillon*, *Gabillot*; *Georges* > *Georget*, *Georgin*, *Georgel*, *Georgeault*, *Georgelin*; *Germain* > *Germaneau*; *Hélie* > *Hélion*,

BDD-V1888 © 2005 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 06:04:39 UTC)

Héliot; *Isabelle* a rămas matronim, alături de forma spaniolă *Isabel*, francizată în *Isabeau > Isabet > Babet*, *Babelon*;

Jacques > Jacquard, *Jacquier*, *Jacquelin*, *Jacquet*, *Jacquot*, *Jacot*, *Jacotet*, *Jacotin*, *Jacoton > Cotet*, *Cotin*, *Coton*, *Cotard*; de la *Jaqueme* (formă veche din Lyon) *> Jacquemard*, *Jacquemin*, *Jacqueminot*, *Jacqueminet*, *Jacquemont*, *Jacquemier (Savoie)*, *Jacquemot*; *de la Jaume > Jaumet*; matronime: *Jacquinette > Quinette*; *Jammette* (< gascon. *Jamme*);

Jean > Jeannet, *Jannin*, *Jannel*, *Jeanneau*, *Jeanniot*, *Jeanneret*, *Jeannerot*, *Jeanneney*, *Jeannesson* (Champagne), *Jeannequin* (Flandre); matronime: *Jeannette*, *Janneton > Neton*; de la vechea formă meridională *Joan*, *Jouan > Joannet*, *Joannin*, *Joannot*, *Joannon şi Jouanot*, *Jouanin*, *Jouandet*, *Jouandon*;

Jourdan > Danet, *Danot*, *Danon*; *Laurent > Laurencin*, *Laurenson*, *Laurenceau*; *Lucas > Lucot*, *Lucaud*; *Luc*, *Luce > Lucet* (fem. *Lucette*); *Marcel > Marcelet*, *Marcelot*, *Marcelon*; *Marguerite > Margot > Margotteaux*, *Margotin*; *Margaux*, *Marguet*; de la vechea formă limuzină *Margueride > Margueridon* şi, cu disimilare, *Margeliden*; *Marie > Mariet*, *Mariette*, *Mariot* şi *Mariotte*; la cazul regim *Mariain*, *Maron*, *Marot* şi *Marotte*; *Martin > Martet*, *Martinot*, *Martineau*; *Mathieu > Mathivet > Thivet > Thiveton*; *Mathivot*; *Maurice > Mauricet* (fem. *Mauricette*) *> Ricet*, *Risset*; *Maurisson*; de la varianta *Morize > Morizet*, *Morizot > Rizet*, *Rizot*; *Michel > Michelet*, *Michelot*, *Michelin*; *Michet*, *Michot*, *Michon*; *Michalon*; de la *Michau > Michaud > Michaudel*, *Michaudet*, *Michaudot*; de la vechea formă picardă şi meridională *Miquel > Miquelon*, *Miquelard*; *Nicolas > Nicolet şi Colas > Colet*, *Colin > Colinet*, *Colinot* (fem. *Nicolette > Colette*); *Philippe > Philippot*, *Philippon*, *Philippart*; de la forma cu disimilare vocalică *Phélippeau*, cu contracţie, *Flipot* (fem. *Flipote*, numele unei servitoare la Molière); *Pierre > Perret* (fem. *Perrette*), *Perreau*, *Perrot > Perrotet*; *Perron > Perronnel*, *Perronneau*; *Perrin > Perrinau > Perrinet*; cu contracţia celei de a doua silabe *Pernet (Perney)*, *Pernot*, *Pernin*, *Pernollet*; cu contracţia primei silabe *Pron*, *Pronet*, *Prenet*, *Prinet*; de la vechea formă meridională *Peyre > Peyret*, *Peyron*, *Peyronnet*, *Peyrot*, *Peyrouton*; *Sébastien* (sud *Sébastian*) *> Bastien*, *Bastian*, *Bastiat*; *Simon > Simonnet*, *Simonnot*, *Simonnin*, *Simenon*; *Théodore > Théodoret > Doret*; *Dorin*, *Dorot*; *Thomas > Thomasset > Masset*; *Thomasson*, *Thomassin*, *Thomazeau*; cu afereză *Masset*, *Masson*, *Massot*, *Massin*; *Thomet*, *Thomé*; *Vincent > Vincendet*, *Vincendeau*, *Vincendon*.

BDD-V1888 © 2005 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 06:04:39 UTC)

O serie de hipocoristice s-au format de la nume germanice, la modă multă vreme (Dauzat 1925: 118-121):

Adélaïde > *Dalidon*, *Dalidou* (în sud); în nord au apărut derivate în special de la forma populară *Alis* > *Alison*, *Alzon*; *Arnaud* > *Arnaudet*, *Arnaudin*, *Arnaudon*, *Arnaudas*, *Arnoudot*, *Arnaudeau*; *Bernard* > *Bernardet* > *Nardet*; *Bernet*, *Bernot*, *Bernelin*; *Bertrand* > *Bertrandet*, *Bertrandeau*, *Bertrandon*; (Gascogne) *Bertranet*, *Bertraneu*; *Cloud* > *Clouet*; *Franc* > *Franchet*, *Franquet*; *Gérard*, *Girard* > *Gérardet*, *Gérardin* (sud); *Girardeau*, *Girardot*, *Girardin*, *Girardet*, *Girardon*; *Gilbert* > *Gilberton*; *Guillaume* > *Guillaumet*, *Guillaumin*, *Guilaumot*, *Guillaumeau*; *Guillemet*, *Guillemin*, *Guillemot* > *Guilleminot*; prin substituție: *Guillet*, *Guillot*, *Guillon*, *Guillin*, *Guilloud*, *Guillier*, *Guilliet*, *Guillien*, *Guilloteaux*, *Guillotin*; forme dialectale: *Vuillaume*, *Vuillet*, *Vuillaumin*, *Vuillemin*, *Vuilleumier*, *Vuillemot*, *Villaumin*, *Villemin*; matronime: *Guillemette*, (valon) *Wilmotte*; *Guy* > *Guiot*, *Guiet*, *Guyard*; forma meridională *Guizot*; de la forma primitivă *Guitte* > *Guittet*, *Guitton*; *Vuitton*, *Vuittenet*, *Vuittenez*; *Herbert*, *Hébert* > *Herbreteau*, *Hébertet*, *Herbet*, *Herbin*, *Herbelot*, *Herbulot*; *Henri* > *Henriet* (fem. *Henriette*), *Henriot*; *Hubert* > *Hubin*, *Huby*, *Hubelot*, *Hublot*; *Hugue* > *Huguet* > *Guet*; *Hugot* > *Got*; de la cazul regim *Hugon* > *Hugonin* (*Gonnin*, *Gonnet*, *Gonnot*, *Gonon*), *Huguenin*, *Hugonnet*, *Igonet*, *Huguenet*; de la forma populară *Hue* > *Huon*, *Huet*, *Huot*, *Huesson*; matronime: *Huguette* > *Guette*; *Yves* > *Ivelin*; *Mathilde* > *Mathot*, *Mathon*; *Odin* > *Odinet*, *Odet* (fem. *Odette*); *Raoul* > *Raulin* (sec. XIV), *Roolin* (1341) > *Raulin*, *Rolin*, *Raoulet*, *Rollet*; variante: *Roulet*, *Roulin*, *Rouly*; *Renaud* > *Renaudet* > *Naudet*; *Renaudot*, *Renaudin*, *Renaudeau*; *Richard* > *Richardin* > *Chardin*, *Chardot*; *Richardet*, *Richardot*; de la forma meridională şi picardă *Ricard* > *Ricardin*, *Ricardot*, *Ricardou* > *Cardin*, *Cardet*, *Cardot*; *Rigaud* > *Rigot*, *Riguet*, *Rigollet*, *Rigollot*, *Rigoulot*; *Robert* > *Robertet*, *Robertot, Roberty*; *Robin* (> *Robineau*, *Robinot*, *Robinet)*, *Roby*, *Robet*, *Robot*; *Robelin*, *Robelot*, *Roblin*, *Roblot*; *Robillard* > *Billard*; *Thierry* > *Thiriet*, *Thiriot*, *Thirion*; *Watier*, *Vatier* (forme din nord şi est) > *Waterin*, *Watrin*, *Watin*, *Watel*, *Watelot*; *Vatin*, *Vaton*, *Vatel* > *Vatelot*.

După cum o serie de termeni comuni derivați cu sufixul diminutival *-et* (fem. *-ette*) au fost împrumutați în limba română (fr. *menuet* > rom. *menuet*, fr. *tabouret* > *taburet*; fr. *bicyclette* > *bicicletă*, fr. *salopette* > rom. *salopetă*, fr. *toilette* > rom. *toaletă*), tot aşa au pătruns şi o serie de nume de persoane derivate cu acest sufix diminutival, în special la forma feminină. În opinia lui Alexandru

BDD-V1888 © 2005 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 06:04:39 UTC)

Cristureanu (1971 : 1092-1093), literatura franceză, bine cunoscută de români, a exercitat o apreciabilă influenţă, ca şi istoria Franţei. Aceste nume apar între anii 1830 şi 1900 în familii de boieri şi intelectuali din Moldova şi Muntenia, atât sub forma lor originară, franceză: *Brigitte*, *Charlotte*, *Colette*, *Henriette*, *Lizette*, *Margueritte*, *Odette*, cât şi sub o formă românizată, sufixul diminutival *-ette* devenind *-eta*: *Aneta*, *Coleta*, *Georgeta*, *Henrieta*, *Ivoneta*, *Janeta*, *Lisetta*, *Nicoleta*, *Rozeta*, *Suzeta*. Putem constata că, în general, prenumele feminine au la bază forme franceze derivate cu sufixul *-ette*, în timp ce prenumele masculine provin din forme simple: *Armand*, *Gaston*, *Henri*, *Jean*, *Jacques (Jac)*, *Michel*, *Ovid*, *Raul*, *René*.

Până după primul război mondial, în opinia aceluiaşi autor, prenumele de origine franceză lipsesc din onomastica ţărănească, iar în Transilvania şi Bucovina sunt apariţii foarte rare. După 1918, unele dintre aceste prenume pătrund în rândul ţăranilor şi la orăşenii din Transilvania. Se poate vorbi astfel de „modernizarea“ onomasticii rurale, fiind apreciate ca prenume „frumoase“, „la modă“, „orăşeneşti“: *Aneta*, *Georgeta*, *Marieta*, *Nicoleta,* fără să fie simţită valoarea lor diminutivală.

Aşadar, încă din cele mai vechi timpuri, oamenii au simţit nevoia să îşi exprime dragostea faţă de persoanele apropiate şi în plan lingvistic, prin alterarea numelor, folosind diferite procedee, cum ar fi scurtarea lor, repetarea unor consoane şi derivarea cu sufixe diminutivale. În limba franceză, cele mai frecvente sufixe diminutivale sunt *-et* (fem. *-ette*), *-ot* (fem. *-otte*), *-in* (fem. *-ine*). Limba română a împrumutat în special prenumele franceze derivate în *-ette* (*Collete*, *Henriette*, *Lizette*), care nu mai sunt simţite ca diminutive.

BIBLIOGRAFIE:

Cristureanu, Alexandru, *Despre influenţa franceză asupra onomasticii româneşti*, în „Actele celui de-al XII-lea Congres internaţional de lingvistică şi filologie romanică“, II, 1971, Bucureşti, p. 1094-1095.

Dauzat, Albert, *Les noms de personnes. Origine et évolution. Prénoms. Noms de famille. Surnoms*, Paris, 1925.

Graur, Al., *Nume de persoane*, Bucureşti, 1965.

BDD-V1888 © 2005 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 06:04:39 UTC)

Hasselrot, Bengt, *Études sur la formation diminutive dans les langues romanes*, Uppsala, 1957.
Iordan, Iorgu, *Stilistica limbii române*, Bucureşti, 1975.
Lebel, Paul, *Les noms de personnes en France*, collection „Que sais-je?“, Paris, 1954.
Pinet, M., „Revue des études anciennes“, 1919, p. 25-40.
TLF = *Trésor de la langue française informatisé*, cédérom du texte intégral, Paris, 2004.

FORMATIONS HYPOCORISTIQUES DANS L'ANTHROPONYMIE FRANÇAISE

Résumé

Dès les époques les plus anciennes, les gens ont voulu exprimer leur amour pour la famille dans le plan linguistique-aussi, par des hypocoristiques qui supposent l'altération des noms en utilisant différents procédés tels l'abréviation, la répétition de certaines consonnes et la dérivation avec des suffixes diminutifs. En français, les plus fréquents suffixes diminutifs sont *-et*: *Franchet*, *Jeannet*, *Simonnet*, fém. *-ette*: *Annette*, *Henriette*, *Mariette*, *Perrette*; *-ot*: *Henriot*, *Michelot*, *Richardot*, fém. *-otte*: *Charlotte*, *Mariotte*, *Wilmotte*; *-in*: *Ambrosin*, *Georgin*, *Herbin*, fém. *-ine*: *Claudine*, *Jacqueline*. En France, les hypocoristiques se multiplient, dans le langage des adultes, à la fin du Moyen Âge, grâce à un besoin social. Pour voir la manière dont ils se sont formés, nous avons présenté, d'après Albert Dauzat, les hypocoristiques des noms chrétiens et des noms germaniques. La langue roumaine a emprunté surtout des prénoms français dérivés en *-ette* (*Collete*, *Henriette*, *Lizette*), qui ne sont pas sentis comme diminutifs.

BDD-V1888 © 2005 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 06:04:39 UTC)